Godina II. — Broj 352.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Petak, 30. lipnja 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sitanskoj ulici broj 74. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Novi bojevi na svim frontama.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 29. lipnja (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Kod Izvora u Bukovini raspršila su naša odijeljenja ruski konjanički puk. U prostoru istočno od Kolomeje ponavljao je jučer neprijatelj na širini fronte od 40 km svoje navale s masama. Došlo je do ogorčenih bojeva s izmjeničnom srećom. Na mnogobrojnim je mjestima uspjelo požrtvovnom nastupu pričuva, koje su u pomoć priskočile, da bace premočnog neprijatelja borbom na bodove. Ipak smo morali na svršetku u večernjim satovima da povučemo dio svoje fronte prama Kolomeji i na jugu od nje. U zavoju Dnjestra na sjeveru od Obertina suzbile su austro-ugarske čete dvije nadmoćne ruske navale. Isto tako izjalovili su se svi protivnički pokušaji, da izbace odijeljenja Eperješkog pješadijskog puka broj 67 iz njegovih opkopa na zapadu od Novog Počajeva.

U Voliniji protekao je dan prilično mirno.

Talijansko bojište.

Jučer popodne počeli su Talijani da živahnije opstrelju pojedine dijelove naše fronte na doberdopskoj visoravni. Sinoć su pucale mnogobrojne teške baterije protiv brda Sv. Mihovila i okolice Sv. Martina. Nakon što se je to opstrejljavanje na čitavu visoravan proširilo i poraslo do najveće snage, prešla je neprijateljska pješadija na navalu. Tada su se razvili osobito na brdu Sv. Mihovila, kod Sv. Martina i na istoku od Vermeljana vrlo ljuti bojevi, koji još traju. Sve su neprijateljske provale bile suzbijene dijelom protunapadajima.

Na goričkom su mostobranu napali Talijani južni dio naših položaja kod Podgore i prodrli su u naše najprednje jarke, ali su bili opet protjerani.

Izmedju Brente i Ečave krenula su neprijateljska odijeljenja razne sile na više mjesta protiv naše nove fronte. Takve su provale bile suzbijene u prostoru kod Monte Zebbija, na sjeveru od Posinske doline, kod Monte Testa, u Brandskoj dolini i na obroncima Zugna. U tim bojevima uhvatile su naše čete do 200 zarobljenika.

Jugoistočno bojište.

Ništa nova.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 29. lipnja (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Cjelokupno je stanje na engleskom i na sjevernom francuskom krilu u glavnom jednako kao što jučer. Provale su neprijateljskih ophodnja i napadaji s plinom postali mnogobrojniji. Protivnik je bio svagdje suzbijen. Topnička je vatra dosegla dijelomice veliku žestinu na sjeveru od Aisne i u Šampanji. Izmedju Auberiva i Argona razvijali su Francuzi živahniju paljbu. I tu su bili slabašni napadaji lahko suzbijeni. Desno od Meuse, na sjeverozapadu od tvrdje Thiaumont, manji pješadijski bojevi.

Istočno bojište.

Ruski su se napadaji izmedju Dubotovke i Šmorgona izjalovili u našoj zaporno vatri. Kod Gnješića, na jugoistoku od Ljupča uzelo je njemačko odijeljenje na juriš neprijateljsko uporište na istoku od Njemena, te je zarobilo 2 časnika i 55 momaka i zaplijenilo 2 strojne puške i 2 bacala mina.

Vrhovno vojno vodstvo.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 29. (D. u.). Izvješće glavnog stana od 29. lipnja:

Macedonsko bojište.

Položaj je u Macedoniji ostao nepromijenjen. U vardarskoj dolini i na južnim bokovima Belašice-planine traje dalje, svaki dan slabija topovska pucnjava.

24. smo o. mj. prisilili svojom vatrom Francuze da isprazne svoje položaje na sjeveru od Gornjeg Poroja.

Jučer je razvila naša topnička vatra na desnoj vardarskoj obali 2 neprijateljska topa i prouzročila eksplozije u skladištima municije.

Na čitavoj se fronti odigravaju skoro svakog sata izmedju ophodnja okršaji, koji ispadaju povoljno za nas.

Neprijateljska ljetala bacaju neprestano požarne bombe na njive po okolicama sela Karaköslue-Kirköi, Orasli, Zinelli Gendzerli.

Uzduž donje Meste pojavilo se je 6 neprijateljskih ljetala, 26. je o. mj. napalo neprijateljsko ljetalo bez uspjeha selo Mrzenci.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 29. lipnja (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračko bojište.

Ništa važna. Iza dviju očajnih navala protiv naših položaja na istoku od Sermila, ostavili su nam Rusi, pošto nijesu mogli da postignu nikakvog uspjeha i iza kako su pretrpjeli velike gubitke, dne 27. o. mj. svoje utvrdjene položaje na istoku od Sermila, te su se povukli prama Keriudu. Naše ih čete proganjaju.

Kaukasko bojište.

Ništa važna.

BRZOJAVI.

Rat.

Rusi se služe njemačkim zastavama.

Berlin, 28. Iz pisma nekog ruskog pomorskog časnika proizlazi, da se ruske bojne ladje u istočnom moru služe često njemačkim zastavama, e bi zavaravale bezazlene trgovačke brodove.

Zračna bitka nad Riškim zaljevom.

Berlin, 28. (D. u.). Službeno. 26. o. mj. borilo se naše pomorsko ljetalo na ulazu u Riški zaljev protiv 5 ruskih ljetala i prisililo je jedno da se spusti. Tokom je dalnije zračne borbe, koja se je isto tamo odigravala izmedju 5 njemačkih i isto tolikih ruskih ljetala, morala su 2 od njih, da se teško oštećena spuste.

Jedno je od naših ljetala palo uslijed kvara na vijku te je potonulo u moru. Posada mu je bila spašena od ostalih njemačkih ljetala i odvedena u domaća ljetališta. Ma da su neprijateljski razarači žestoko pucali na naša ljetala, vratili su se neranjeni svi letioci i motrioci.

Žestoki topovski bojevi na fronti kod Rige.

Kopenhagen, 28. Ruski listovi javljaju o žestokoj topovskoj grmljavini na rigajskoj fronti, tako, da se i u Rigi samoj tresu stakla na prozorima, a pučanstvo je vrlo uzrujano. „Novoje vremja“ označuje neistinitima sve vijesti o velikim bojevima u tom odsjeku te veli, da se čuje samo neprijateljsko topništvo.

Bavarski princ ranjen.

Monakov, 29. (D. u.). Hofmanova korespondencija javlja: Bavarski je princ Henrik bio na bojištu ranjen na lijevoj ruci. Njegovo stanje ne daje povoda zabrinutosti.

Lešičky-Rennenkampf.

Bern, 28. General Lešičky, zapovjednik ruskih četa u Bukovini, nije, prama ovamo stiglim vijestim, nitko drugi, no general Rennenkampf, koji je svoje ime promijenio u rusko.

Brzo i uspješno napredovanje Bugara u Grčkoj.

Zürich, 28. „Matin“ javlja iz Soluna, da se bugarsko napredovanje u Grčkoj razvija brzo i uspješno. Kori se generala Sarraila, koji je već četiri puta dobio nalog da predje u ofenzivu, a nije ga još izvršio.

Austro-Ugarska.

Izjave ministra predsjednika Tisze.

Budimpešta, 28. (D. u.). U zastupničkoj je kući izjavio ministar predsjednik Tisza o vojničkom položaju slijedeće: Što se bojišta u Voliniji tiče, bilježimo protuofenzivu s naše strane, koja napreduje korak po korak, te se nalazi već opet u našim rukama znatan dio onog područja, što su ga bili Rusi u svojoj ofenzivi zauzeli.

U Bukovini morale su vojske, koje se tamo bore, da uzmaknu pred premočnim neprijateljskim silama. Ali su ipak zadale neprijatelju znatne gubitke. Naša se je vojska povukla u potpunom redu, te je još danas netaknuta, sasvim spremna na boj i zaposijeda jake položaje.

I na bukovinskom jugoistočnom galicijskom bojištu razvija se razmjer sila u naš prilog. Nema razloga da gubimo potpunog pouzdanja u povoljnost dogodjaja u najskorijoj budućnosti. (Pljeskanje.)

Balkan.

Grčka demobilizacija nastupila.

Amsterdam, 29. (D. u.) „Times“ doznaje iz Atene, da su francuski i engleski poslanik savjetovali svojim vladama, neka podijele Grčkoj zajam.

Sveopća je demobilizacija u Grčkoj nastupila prošle subote.

Venizelisti se vraćaju na stara mjesta.

Atena, 29. (D. u.). Pukovnik je Zymbrakakis imenovan generalnim ravnateljem policije. On je vršio tu službu već pod Venizelosom.

Izvanredno zasjedanje bugarskog sobranja.

Sofija, 29. (D. u.). Sobranje se je sastalo na izvanredno zasjedanje.

Antanta.

O nemirima u Galacu.

Bukarešt, 28. (D. u.). Listovi kažu: U jučerašnjem sukobu radnika s vojništvom, bilo je ubijeno 9 radnika, a 25 ranjeno. Jedan je vojnik bio ranjen udarcem štapa. Nije istina, što službeno izvješće kaže. Svi se listovi slažu u tomu, da je mladi poručnik, zapovjednik četa, dao nalog, da se puca, a da nije prije dao propisani znak, da se mnoštvo razidje. Nije također istina, da bi bio kogod od mnoštva pucao na vojništvo.

Promjena u engleskoj trgovačkoj politici.

Kristijanija, 27. „Dagebladet“ piše o pariškoj gospodarstvenoj konferenciji: U početku su se rata Englezi hvalili, da će se oni boriti „za slobodu i mir, a protiv militarizma“. Kod toga ali nijesu zaboravili, da nije Englezima tudj militarizam na moru. Sada Engleska nastoji iz svih sila, da nadoknadi što je zanemarila. Na isti je način Engleska, koja bijaše prije država slobodne utakmice, kojoj ima ona da zahvali svoju gospodarstvenu silu, i na trgovačkom polju posve promijenila svoj kurs; jer ono što je zaključila pariška konferencija jest izvor najsilnije politike zaštitnih carina. Trgovina ne bi imala prema tome biti mirna i prijateljska izmjena dobara, već boj na nož. Poslijedica će toga na svaki način biti nesnosna trgovačka špijunaža i trošenje gospodarskih sila, uslijed česa će osobito trpjeti svi oni, koji nijesu dosta jaki, da istaknu svoju neovisnost, dok će prekomorske zemlje na štetu staroga svijeta imati od toga najveće koristi.

Otvorenje talijanske komore.

Zürich, 29. (D. u.). Rimska se je komora opet sastala. U programnom je govoru rastumačio Boselli cilj novog ministarstva, te je kazao da mu je velikodušna zadaća to, da privede pobjedi prava naroda i prosvjete. U tu će se svrhu uzdržati tijesno i trajno zajedništvo sa saveznicima sve do konačne pobjede.

Ministar je predsjednik napomenuo zle muke i teške žrtve, što ih podnosi talijanski narod držeći se stroge stege.

Izrazio je zahvalnost domovine zaposjednutim talijanskim gradovima i krajevima. Pohvalio je napokon junaštvo borilaca za narodno odriješenje, koji napreduju neodoljivo.

Nakon oduševljenog klicanja kralju bila je sjednica zaključena.

Zbliženje dviju narodnih crkvi.

Lugano, 28. Anglički je biskup Bari otputovao u Rusiju, da po nalogu engleskih biskupa radi za zbliženje medju angličkom i ruskom crkvom.

Neutralne države.

Mirovno pitanje.

Bern, 28. U izjavi socijalističke stranke, danoj prigodom glasovanja o državnom proračunu, vidi „Temps“ misao na mir. List pozdravlja izjavu, koja se slaže sa mnijenjem sviju dobrih Francuza, da valja sve žrtvovati, e bi se uspostavila cjelokupnost francuske države i u godini 1871. ozlijedjeno pravo na Alzaciju i Lorenu, kaošto i zasigurnio posvemašnje političko i gospodarstveno uspostavljenje Srbije i Belgije i da bi konačno došlo do sigurnog i trajnog mira. Francuska i njezini saveznici jednodušno vide u tome bistveni temelj riješenja, koji će junaštvo vojska podati konfliktu. O pitanju postignuća jamstva za trajni značaj mira ne može se sada raspravljati. Ne smije se zaboraviti, da nije samo Francuska kod toga interesirana, već da londonski ugovor sili države antante, da kod sklapanja mira nastupe kao jedna jedina skupina te da su sve jednakomjerno odlučne, da svojom potpunom slogom čuvaju zajedničke i posebne svoje interese. Mi očekujemo mir samo od naših vojničkih nastojanja. Ta nam moraju dozvoliti, da diktiramo naše uvjete. Ne koristi ništa, ako se sada nekako indirektno o tome govori od tribine do tribine. Iz izjava londonskih odgovornih krugova proizlazi, da je mir za aljirce sve dotle nemoguć, doklegod se ne postignu glavni vojni ciljevi. Niko neće na to misliti, da stupi u pregovaranja sa Njemačkom, dok carske čete drže u posjedu i pedalj alijirske zemlje. Nakon posvemašnjeg ispražnjenja zaposjednutih područja moći će se tek govoriti. Ne radi se o sistematskom uništenju slobode Njemačke ili njezinog gospodarstvenog života, već se radi samo o tome, kako bi se zapriječilo, da ne bi još jednom pruski militarizam mogao postaviti u pogibelj političko uredjenje Europe te da se ne bi stvorila napadajuća sila u štetu našega blagostanja.

Papa posrednik za mir?

Bukarešt, 28. Talijanska je vlada dozvolila, da se zastupnici Pruske, Bavarske i Austro-Ugbrske vrate u Rim k vatikanu.

Rumunjski list „Treptatea“ vidi u tome prvi korak k sklopljenju mira ili najmanje početak mirovnih pregovaranja sa papom.

Amerika.

Carranza i Villa.

Genf, 28. „New-York Herald“ javlja, da je Villa prihvatio ponudu amnestije sa strane Carranze, te da je sve svoje bojne sile sjedinio sa Carranzinim četama.

Nadalje se „Tempsu“ javlja iz Washingtona, da je američka kolonija grada Mexika ostavila glavni grad.

Braziljski ministar vanjskih posala, Lauro Muller, otputovao je u Washington, da sa vladom Unije raspravlja o položaju u Mexiku.

Izmedju Mehika i Sjevernih država.

London, 28. (D. u.). „Morning Post“ javlja iz Washingtona: Prije nego li se taj tjedan svrši, moralo bi se riješiti pitanje, je li će doći do rata sa Mehikom. To je bio zaključak Wilsonovog vijećanja sa članovima kongresa, da ne će doći samo tada do provale u Mehiko, ako bude Carranza prihvatio amerikanske predloge, pustio na slobodu zarobljenike i izjavio, da ne će više poduzimati neprijateljstva.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 27. Službeni izvještaj od 26. lipnja:

U nekojim pododsjecima položaja Jakobstadt-Dünaburg žestoka topovska vatra. Istočno od Gorodiszcza (23 km sjeverno Baranovića) napao je neprijatelj nakon dobre priprave naše položaje kod dvorca Skrobova (6 i pol km istočno od Gorodiszcza); bijaše suzbit. U isto je vrijeme bilo našom vatrom odbijeno neko odijelenje, koje je duž cestu u Sluck htjelo napredovati protiv naših položaja kod Šćara. Sjeveroistočno jezera Wygonowsko izjalovio se je jučer njemački napadaj protiv dvorca Zalucze (5 vrsta jugozapadno Lipska). Oko podne ponovio je neprijatelj napadaj na tom mjestu u večem opsegu pod zaštitom vatre iz lakih i teških topova. Jučer u jutro mriješe junačke smrti letioci Krasnov, nadporučnik i Wlaimirow, podčasnik.

U odsjeku Styr, medju Kolkijem i Sokulom, opstrijeljevali su Nijemci naše položaje najtežim topovima te su poduzeli nekoliko navala mjesnog značenja, koje su ali sve bile uspješno odbite. Ponovni, u stisnutim redovima poduzeti napadaji kod Linievke na Stohodu izjalovише se u našoj vatri. Kod toga je jedna od naših satnija proganjala neprijatelja preko otvorenog bojišta te je zarobila 45 Nijemaca, medju kojima 1 časnika. Na cesti u Luck i južno od nje je položaj nepromijenjen. Djelomični neprijateljski napadaji na Zaturce bijahu odbiti.

Galicija i Bukovina. — U zavojima Dnjestra prešli su naši donski kozaci boreći se preko rijeke kod Snovidova (21 km jugozapadno Buczcza), potjeraše dijelove neprijateljskih predstraža, zaposješe sela Siekiczya (4 km zapadno Snovidova) i Piotrov (3 i pol km južno Snovidova) te zarobiše 5 časnika i 350 momaka. U odsjeku Kimpolung zaposjelo je naše konjaništvo nakon bitke neprijateljske položaje kod Pozoritta (6 i pol km zapadno Kimpolunga). Prema novijim vijestima zaplijenismo na željezničkoj pruzi Gurahumora-Kaszika (10 i pol km sjeverno od Gurahumora) na kolodvorima velika skladišta drva i 31 od neprijatelja ostavljenih željezničkih vozova. Napredujući prema jugu, došli smo na putu, koji vodi u Transilvaniju, sve do brda.

Italija.

Rim, 26. Službeni izvještaj od 25. lipnja:

Snažno i uspješno djelovanje našeg topništva podupiralo je jučer 24. energično napredovanje naše pješadije od Vall' Arse do visoravni Sette Comuni. Pred našom odlučnom ofenzivom povukao se je neprijatelj što brže. Opirao se je doista još na najzgodnijim točkama, ali smo ga mi svagdje svladali svojim burnim progonom. Osvojili smo Raossi i jako utvrdjeni južni obronjak Monte Lemerla. Neprijatelj je digao u zrak most kod Foxi, te je zapalio Aste, St. Annu i Staineri. Na fronti Posina-Astico suzbili smo manje neprijateljske napadaje na gornjem kraju doline Val del Pruche. Naše su čete počele prodirati protiv dolinskog dna Posine.

Još smo više uspjeha imali na desnom krilu, gdje smo zauzeli položaje na vrhu Priafora i

Uništavajte muhe da se ne umnožavaju.

Ljepenke za uništavanje muha dobivaju se kod Jos. Krmpotić u Puli.

pomaknuli malena odijeljenja sve do povrh kuća u Arsieru. Na visoravni Sette Comuni, na jugozapadu od crte Lagara-Galleo-Asiago-Cesuna, koja se već nalazi u našem posjedu, zauzeli smo sjeverni bok Monte Busibolla, Belmonta, Panoccia, Barca i Cengia. Na sjeveroistoku smo osvojili Monte Cisman, Castellaro i delle Contese (na istoku od Cinia delle Caldiere). Na čitavoj smo fronti nalazili pune jarke neprijateljskih lješina i svu silu oružja, živeža, municije i ratnog materijala, što ga je bio neprijatelj na svojem naglom bijegu ostavio. Akcija tjera se snažno dalje.

U Karniji i na Soči osobito žestoka topovska djelatnost; isto na gornjem Butu, gdje smo razorili neprijateljske redove i prouzročili požare i eksplozije.

Neprijateljska su ljetala bacila nekoliko bomba blizu Ale i na Padovu, Fonzaso, Primolano i Grigno. Nije bilo ni ljudskih žrtava, ni materijalne štete. Naša su ljetala napala bombama neprijateljske parke na Monte Porre, jugoistočno od Caldonazza i skladišta u Dellachu (Drava), prouzročila su svagdje požara i vratila su se neoštećena.

Domaće Vijesti.

Proslava 50-godišnjice pomorske bitke pod Visom. Hrvati i Slovenci grada Pule došli su do sretne zamisli, da na dostojan i svečani način proslave 50-godišnjicu pomorske bitke pod Visom, kad se je naime našem krvnom neprijatelju dokazalo, da smo uvijek spremni braniti i obraniti naše pitome žale, biserno more i onu svetu grudu za kojom ga od valjkada želja mori. Sada, kada nam je vjerolomna Italija i ponovno dobacila rukavicu i time nam dovikla mačem u ruci, da njezina stara rana u pohlepi za našim obalama, sveudilj krvari, naići će bez dvojbe ova hvalevrijedna zamisao o proslavi naše viške slave kod gradjanstva Pule na onakav odaziv i razumijevanje, što ga ne radja ni običaj ni želja za zabavom, već živo osjećanje u srcima vjernih državljana.

Geslo „Viribus Unitis“ združit će tog dana naše gradjanstvo, bez obzira na stališ i jezik, u jednoj misli, u oduševljenoj manifestaciji nepokolebive vjernosti i odanosti caru i državi te u priznanju nepobjedivog oružja naše slavne monarhije.

Čitava svečanost vršit će se pod protektoratom Njezine preuzišenosti Helene pl. Chmelarž, a pod predsjedničtvom našeg znanog starine Nikole viteza Mardešića.

Kako čujemo pripreme su za tu svečanost jur u toku, priredit će se dne 23. julija.

Čista dobit namijenjena je udovama i siročadi palih junaka naše pomorske i kopnene bojne sile.

Njemački jezik u Istri. „Neue Freie Presse“ opaža k znanoj odluci istarske zemaljsko-upravne komisije glede jednakopravnosti upotrebe zemaljskih jezika, da će se u buduće kod podjeljivanja zemaljskih služba davati prednost onima, koji se mogu iskazati takodjer sa potrebitim znanjem njemačkoga jezika. „N. Fr. Presse“ veli nadalje, da je spomenuta odluka zemaljsko-upravne komisije uredila autonomno jezikovno pitanje po uzoru za državne oblasti pravovaljanih odredba i tako vrijede u Istri četiri zemaljska jezika: njemački, talijanski, slovenski i hrvatski. K tomu nadovezuje, da ima njemački jezik jur odavna priznato mjesto u uporabi jezika sa strane oblasti. Tako je n. pr. običaj u djelokrugu rovinjskoga sudišta, da izlazi zemaljski zakonik uz talijanski i slovenski takodjer u njemačkom jeziku.

Iz Hrvatske.

Hrvatski sabor. (Svršetak sjednice od 27. o. mj.). U četvrtoj interpelaciji iznaša zast. Radić pitanje ceste u selu Strabinje općine Krapina; petom traži bezodvlačnu istragu protiv sedmorice bilježnika; šestom, ukinuće svih kazna po vladinoj naredbi za narodno gospodarstvo od 18. studenoga., dok sedmom pita bana, da li mu je poznato, da pojedine kotarske oblasti sile seljačke gospodare, da pod izlikom ratnoga podavanja oru i siju pojedinim vlastelinima, u prkos tome, što sami sebi nisu ni poorali ni posijali. Pozivlje bana, da izda bezodvlačnu shodnu odredbu, da se u buduće tako ne postupa.

Zast. Josip Milković i Fran Novak povukoše svoje interpelacije.

Zast. Jalžabetić interpelira glede postupanja kr. kot veterinara Dušana Ogrizovića, koji prigodom sajmova ljude tuče, vrijedja zastupnike i ne pušta vagati za prodaju odredjene svinje. Traži, da se Ogrizovića pozove na odgovornost i da ga se disciplinarno kazni.

Iza 15 časaka odmora prelazi se na specijalnu debatu o zak. osnovi o uvjetnoj osudi. Bilježnik čita osnovu.

Zast. Radić preporuča svoj ispravak k § 1. — Zast. Badaj otklanja ispravak zast. Radića. Glasovat će za osnovu, jer ju smatra najliberalnijom u monarkiji. — Kod zaključne riječi zast. dra. J. Šilovića odbija većina ispravak dra. Radića, te prima 1. i sve ostale paragrafe po prijedlogu odbora. Time je ova zakonska osnova prihvaćena i u specijalnoj debati.

Sjednica je zaključena u 3 sata poslije podne, dok je nova urečena za ponedjeljak, dne 3. srpnja.

Natječaj. U „Narodnim Novinama“ raspisan je natječaj za podjeljenje potpora iz zaklade za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji, na što se upozoruju aktivni i umirovljeni zemaljski gradski imovno-općinski šumarski činovnici, te šumarski činovnici upravnih općina i zemljišnih zajednica, šumarski činovnici pl. opć. Turopolje i profesori kr. šumarske akademije zagrebačke, kao i udove i siročad šumarskih činovnika tih službenih kategorija.

Vojnička cenzura na Rijeci preporuča gradjanstvu, da dopisuje u hrvatskom, talijanskom, francuskom i engleskom jeziku, jer samo takova pisma bivaju odmah cenzurirana, dok se pisma hebrejska, stenografirana i ostala šalju na cenzuru na drugu postaju i tako stizavaju na svoja odredišta sa znatnim zakašnjenjem.

Sa sjednice gradskog aprovizacijonog odbora na Rijeci. Na jednoj od posljednjih sjednica gradskog aprovizacijonog odbora upitao je jedan odbornik, zašto se još uvijek ne vidi na tržnici povrće sa zemljišta obradjenog po gradskoj općini. Na to pitanje dobio je odgovor, da se ti proizvodi prodaju privatno pojedincima, jer da ne bi za cijeli grad dostajali. Ova je izjava izazvala u gradu živo komentiranje.

Družbine žigice. Lanjske godine prosuo se bio glas, da su družbine žigice zabranjene i to radi trobojne vinjete na kutijicama. Družbino je Ravnateljstvo odmah poduzelo shodne korake kod nadležnih oblasti dokazavši da odnosna vinjeta ne sadržaje ništa, što bi se protivilo našim zakonima. Sada se je ispostavilo, da se odnosna zabrana nije ticala družbinih žigica, nego drugih etiketa, kojima je rasporedjaj boja nalik na ruske ili srpske troboje. U tom smislu glasi odluka c. k. redarstvenog ravnateljstva u Beču od 10. lipnja 1916. br. 28214.

Upozorujemo sve družbine prijatelje, da naručuju za sada žigice izravno kod tvrtke „Solo“ Beč, I. Hohenstaufengasse 6.

Iz Trsta.

Odlikovanje. Gosp. Ivo Sancin, natporučnik kod 57. pješ. pukovnije, rodom iz Trsta, dobio je „signum laudis“ za svoje izvrsno službovanje pred neprijateljem.

† **Franjo Žagar.** 26. t. mj. umro je u Opatiji veletrgovac iz Trsta, g. Franjo Žagar stariji, vlasnik poznate tvrtke za drveni obrt u Markovcu kod Staroga trga. Njegovo će truplo prevesti u njegov domaći kraj Markovec.

Cijenjenoj obitelji iskreno sažaljenje!

Angelo Fabris, učitelj u Terpu kod Ogleja u Furlaniji prebjegao je k neprijatelju te skrivio zločin veleizdaje. S toga je vojnički sud izdao nalog, da se ga uhvati.

Razne Vijesti.

Rat protiv alkohola u Norveškoj. Pred nedavno predložila je norveška vlada parlamentu nacrt zakona, koji odredjuje, da moraju biti vojnici, željezničari, tramvajski namještenici i šoferi apstinenti. — Vrlo pametno, al bi možda bolje bilo, da se je odmah obračunalo sa alkoholom na čitavoj liniji, jer bi se inače moglo dogoditi da ostane norveška vlada ako i ne bez vojnika, a to barem bez željezničara, šofera itd., što bi značilo da je alkohol ipak konačno pobijedio.

Ruski guverner u Bukovini. Bivši legacijski savjetnik ruskoga poslaničtva u Bukareštu, viceguverner Besarabije Arsenijev, imenovan je novim guvernerom u Bukovini.

Ruski put kroz Rumunjsku. „Ruskoe Slovo“ piše: Naš interes zahtijeva samo to, da nastupimo na Balkanu sa većim silama. Naravno je, da moramo toga radi kroz rumunjsko zemljište, i to ne samo preko Dobrudže, već takodjer kroz Moldavu. Rumunjska se ne smije opirati, jer nemamo neprijateljskih namjera.

Novi pozivi u Engleskoj. Dne 25. o. mj. bili su pozvani pod oružje zadnji odjeli engleskih ratnih obvezanika. Sad se nalaze pod oružjem svi za oružje sposobni Englezi od 18. do 41. godine.

Izjava grčkog kralja. Pariški listovi javljaju iz Atene, da se je grčki kralj izrazio: Pošto dio moga naroda drži, da naša politika nije više takova, kakova bi morala biti, nisam se mogao i na dalje opirati raspustu sabora i novim izborima. Uvijek sam štovao ustavnu slobodu. U sporove i zadjevice stranaka nisam se upuštao. Nek se vrši volja moga naroda.

Nove ruske granate. U sadašnjoj ofenzivi upotrebljavaju Rusi neku novu vrst granata japanskog porijetla. Te su granate napunjene nekom novom rasprsnjivom tvari, te su se u praksi pokazale kao vrlo dobre; njihovo da je djelovanje navodno natkrililo sve vrsti dojakošnjih granata.

Srpska vojska. Njemačke novine donose, da se cjelokupna srpska vojska računa na 120.000 momaka. Od tiju iskrcano ih je u Solunu 105.000, dok ih je 15.000 ostalo na Krfu kao rezerva. Srpski prijestolonasljednik boravi još uvijek na Krfu, gdje će ostati do povratka ministra Pašića, koji sada putuje u financijalne i vojničke svrhe. Vrhovno zapovjedničtvo pod srpskom vojskom u Solunu preuzet će sam prijestolonasljednik, a dodijeljen bit će mu generalissimus Petar Borojević. Vojska je razdijeljena na tri vojna zbora, kojima zapovijedaju pukovnik Vasić, Stjepan Stefanović i Pavao Šturm. Stožer smješten je u austrijskom i njemačkom konzulatu. Srpska artiljerija upotpunit će se sa portugiskim topovima.

Sazonov u razgovoru sa američkim dopisnikom. Američki listovi javljaju: Iz Petrograda se izvješćuje o razgovoru ministra Sazonova sa jednim američkim dopisnikom. Ministar je izmedju ostaloga izjavio: Kako Rusi sada idu u susret pobjedi, za njih je preuranjeno ulaziti u rasprave o miru, tim više, što se moć Njemačke očito umanjuje, dok pomoćni izvori Rusije i njezinih saveznika dnevno rastu, kako dokazuju dogadjaji: tako položaj kod Verduna, ruska ofenziva, pomorska bitka u Sjevernom moru i ruski uspjesi u centralnoj Aziji. Konac rata neće biti moguć prije, nego li neprijatelj ne isprazni zaposjednute krajeve i dok ne ispuni sve naše zahtjeve. Nikada, zaključio je Sazonov, nisu saveznici bili tako složni i nikada tako jaki. I mi želimo mir, ali doista časni mir, kojega će posljedica biti nestanak pruskog militarizma.

(„Pester Lloyd“.)

Bugarske čete u Bukovini. Iz glavnog se ruskog stana saznaje, da je neuspjelu ruskog napredovanja u istočnoj Galiciji krivo to, što su u zgodan čas došla tamo dva njemačka vojna zbora i dvije bugarske divizije.

Novi izbori u Grčkoj. Izbori za grčki sabor raspisani su za 7. augusta.

Novi rektor češke univerze u Pragu. Novim rektorom češke univerze u Pragu izabran je ove godine profesor dermatologije dr. Janovsky.

Granata spasila mu život. Neki njemački vojnik pripovijeda, da je pao u Flandriji u neku močvaru, te je bio jur izgubio svaku nadu, da bi se mogao spasiti, jer je kod svake i najmanje kretnje sve dublje u močvaru propadao. Na njegovu sreću udarila je engleska granata u močvaru, te ga je silni pljusak vode izbacio napolje. — Eto da nijesu ni sve granate istoga „temperamenta“!

Tražbine u Crnoj Gori. Hrvatska trgovačka i obrt. komora u Zagrebu javlja: C. i kr. vojni generalni gouvernement na Cetinju proveo je u Crnoj Gori uvedenje valute, a namjerava dokinuti, odnosno odviti i moratorij. U tu svrhu poželjno mu je znati, koji novčani zavodi, industrijska poduzeća, trgovci i obrtnici iz austro-ugarske monarkije imadu u Crnoj Gori neuredjenih tražbina i s kojeg naslova. Upućuju se stoga interesenti iz Hrvatske i Slavonije, da dotične svoje podatke izvole najdalje do 4. srpnja t. g. priopćiti trgovačkoj i obrtničkoj komori u Zagrebu.

Zanimljiva trgovačka osuda. U ugarskim sudačkim i trgovačkim krugovima pobudila je veliku senzaciju osuda kr. kurije, kojom je ujedno načelno riješeno pitanje: da li je rat „vis maior“ u pitanju ugovorenih dobava. Predmet je parnice spor, što je nastao izmedju segedinskog trgovca Ljudevita Spitzera i segedinske predionice. Spitzer je u maju 1914. naručio kod segedinske predionice 25 vagona užarske robe s dobavnim rokom do konca augusta 1914. Zbog nastalog rata nije do konca augusta 1914. uspjela robi poskočila znatno iznad ugovorene cijene. Stoga su se obje stranke dogovorile, da će pričekati, kako će se u tom pogledu razviti pravna praksa. Početkom god. 1915. zahtijevao je Spitzer od tvornice, da udovolji preuzetoj obvezi, no tvornica je to odklonila, pozivajući se na rat kao na „vis maior“. U to je već cijena užarskoj robi toliko poskočila, da je nastala diferencija od 800.000 kruna u korist Spitzera. Stoga je ovaj podnio tužbu, koju je segedinski sudbeni stol odbio, no dopitao mu je odštetu od 780.000 kruna. Tvornica je uložila utok, ali ipak ponudila nagodbu, te izjavila, da će platiti 100.000 kruna odštete. Spitzer je odklonio nagodbu, pa je priziv došao pred kr. kuriju, koja je izrekla ovu osudu: Sklopljeni ugovor ostao je u načelu i za vrijeme rata, pravovaljanim, no tvornica je dužna Spitzeru naknaditi samo diferenciju, koja je postojala koncem 1914. Ujedno se obje strane osudjuju da nose svaka polovinu troškova, koji iznose 80.000 kruna.

Trgovačka prepiska za inozemstvo. Trgovačka i obrtnička komora u Zagrebu upozoruje domaće trgovce i tvorničare, da u svojim dopisivanjima sa inozemstvom ne napominju vojne narudžbe, potrepštine na pojedinim sirovinama i pomoćnom materijalu, te slične podatke gledom na potrebe za vojne dobave, jer to štetno uplivše na interese ratovanja. U tom pravcu po pojedincima počinjene pogrješke imadu za posljedicu, da će se trgovačka prepiska strože cenzurirati, te otprema iste trpjeti velika zakašnjenja.

Engleska bojazan. Engleski listovi, a na čelu im „Times“, opominju najozbiljnije, da je vrlo pogibeljno procijenjivati ruske uspjehe, kako se je to činilo, kad su Rusi napredovali u Galiciji. Tada se je držalo zauzeće Budimpešte i Beča kao pitanje dana. U ovom ratu, veli „Times“, nema puta, koji vodi neposrednoj pobjedi. Ne smije se također zaboraviti, da su centralne vlasti neizmjerno jaki i opasni protivnici. S demonstracijama i manifestacijama treba prestati, dok na istočnoj fronti ne nastupi štogod odlučna, čega do sada nije bilo.

Dan mrtvih kod Skagerraka. Pred nekoliko dana isplivale su na norveškoj obali lješine poginulih junaka u pomorskoj bici kod Skagerraka. Taj bi se dan mogao punim pravom nazvati: „plivajuće groblje“ ili „dan mrtvih kod Skagerraka“. Većina je potopljenih njemačkih i engleskih vojnika imala na sebi pojase za spasavanje. Lješine se pobiru i pokapaju.

Žive li duže žene ili muškarci? Amerikanski su statističari izračunali, da se do 8. godine broj djevojčica naprama dječacima odnosi kao 1000 prema 1076; muških se dakle rodi više. Sve do 50 godina dolazi 1183 muškarca na 1000 žena, ali iza toga broj muškaraca brzo pada. Oko 44. godine se razlika redovno izjednačuje, zatim dolazi u 60. godini ovaj razmjer: 1033 žena na 1000 muškaraca, a u 100. godini 1576 žena na 1000 muškaraca. Pošto u Sjedinjenim državama živi u svemu 2,692.288 muškaraca više nego li žena, proizlazi, da žena popriječno doživljuje veću starost. Liječnici i stručnjaci drže, da je tome uzrok suzdržavanje od pušenja, jer muški organizam poglavito truje nikotin.

Lazar uskrsnuo! Radnica Marija Knupfmüller bila je osudjena po bečkom vojnom sudištu na dva mjeseca jednostavne tamnice, jer je sakrivala u svom stanu vojnog bjegunca Leopolda Hocka. U času, kad je imala doći vojna izvidnica, sakrila je radnica svog ljubavnika u ormar, zanijekavši, da je u njezinom stanu. Nu kad je vidjela, da ide stražmešter s nabijenim samokresom prema skrovištu njezinog ljubavnika, ustoboči se ova usplahirena pred njim i zaviče: „Leopolde, izadji!“ Vrata ormara se otvore, a blijedi Leopold pomoli uznojenu glavu izmedju sukanja i haljetaka i pokorno stupi pred stražmeštra. Vojni je sud uzeo u obzir uzbudjenje optuženice, pa je koli njojzi, toli ovom novovjekom Lazaru sudio vrlo blago.

Kupujte samo kod onih tvrtka koje oglasuju i preporučuju se u „HRVATSKOM LISTU“

Bunde, dlakave kožnate predmete, boa i t. d., prima na čišćenje i u osiguranju pohranu - - protiv griznica (gamadi) - -

Franjo Haas i sin - Beč

:: (Poslovnica Via Abbazia — Pula.) ::

59

Fini, urcani, orijezovi-ružmarinovi

MED

razašilje u mjedenim posudama po 40 i 50 kg. prosto pakovanja i prosto na parobrod u Drače ili u Metkoviće (Dalm.)

Pčelarska Zadruga

uključena na ograničeno jamčenje

JANJINA (Dalmacija).

Cijena kosmato za čisto K 3·20 kg.

Svaka patvorina posve isključena.

30

Uzimlje u strukovno čišćenje odijela gospode i gospodja, odore, zastore i t. d. kao i mošćenje odijela svake vrsti i odora u bojama po želji

Franjo Haas i sin - Beč.

58 (Poslovnica Via Abbazia — Pula.)

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI.

Tko želi uložiti sigurno svoj novac na štednju, tko ima platiti „POSUJILNICI“ interes ili štogod na račun svog duga, tko bi htio u potrebi da digne koliko iz svog uloška kod „POSUJILNICE“,

taj neka se obrati

u **„Narodni Dom“** (palača „ISTARSKE POSUJILNICE“) u II. kat na pisarnu Dra. I. SCALIER, odvjetnika i vojničkog branitelja, i to u svaki delavni dan od 9—12 prije te od 3—7 sati poslije podne.

Posujilnica plaća na uloške 4 ½% kamata.

Svakovrstne pisarničke potrepštine za urede, trgovce i privatnike dobiva se u papirnici Jos. Krmpotić u Puli.